

Geachte heer kinderrechtencommissaris,
Beste Bruno,

Geachte minister Gatz,

Geachte collega's volksvertegenwoordigers,

Geachte genodigden,

Dames en heren,

Eerst en vooral wil ik u allen hartelijk danken voor uw talrijke opkomst en voor de grote aandacht waarmee u de presentatie van de kinderrechtencommissaris hebt opgevolgd.

Ik bedank ook Bruno voor zijn toelichting en zijn verduidelijking van het 20ste Jaarverslag van het Kinderrechtencommissariaat.

Blijkbaar was dat niet het enige ronde getal: dit was het 10de Jaarverslag onder de leiding van Bruno Vanobbergen en – toeval of niet – het is ook de 10de keer dat ik het als voorzitter van het Vlaams Parlement in ontvangst mag nemen.

Memorandum

Zulke jaarverslagen hebben hun nut al langer bewezen en wat nog meer nut heeft, zijn de toespraken van de kinderrechtencommissaris, vooral die van de jaren voordien.

Het is namelijk pas door vorige toespraken te overlopen dat men een balans kan opmaken van wat er gerealiseerd is van beloftes en goede voornemens.

Zo was er vorig jaar sprake van een memorandum voor de gemeenteraadsverkiezingen, met adviezen en suggesties voor de nieuw te vormen gemeentebesturen.

Hoeveel daarvan opgepikt wordt, zal pas duidelijk zijn eens de nieuwe gemeentebesturen op kruissnelheid gekomen zijn.

Maar het zal u alleszins verheugd hebben dat maandag onze Vlaamse Minister van Energie Bart Tommelein op radio 1 met klem verklaarde dat in Oostende het terugdringen van de kinderarmoede als belangrijkste beleidspunt op de agenda van het nieuwe stadsbestuur komt.

Die nieuwe Oostendse coalitie beschikt over verschillende parlements- en regeringsleden, zowel op Vlaams als federaal vlak (Tommelein, Anseeuw, Devriendt). Dat opent makkelijker deuren voor het Kinderrechtencommissariaat, dat maakt de afstand tot het werkveld veel kleiner.

Ik durf erop rekenen dat die Oostendse volksvertegenwoordigers hun licht komen opsteken bij het Kinderrechtencommissariaat. Het Kinderrechtencommissariaat heeft zijn waarde als expertisecentrum al uitgebreid bewezen, onder meer door zijn werk binnen deze muren.

Onafhankelijkheid

De cijfers van het afgelopen jaar spreken voor zich: 13 adviezen, 8 hoorzittingen in 5 verschillende commissies. Vooral dat laatste wil ik wel even beklemtonen: het Kinderrechtencommissariaat kwam aan het woord in de commissie Cultuur, Jeugd, Sport en Media, dat ligt voor de hand.

Maar daarnaast kwam ze ook haar bevindingen en voorstellen presenteren in de Commissies voor Welzijn, Wonen, Armoedebestrijding, Onderwijs en in de ad hoc-commissie Grensoverschrijdend gedrag.

Conditio sine qua non is voor mij dat het Kinderrechtencommissariaat daarbij vanuit een onafhankelijke positie kan werken, net zoals het Vredesinstituut.

Als sommige volksvertegenwoordigers of zelfs hele fracties het soms moeilijk hebben om uw bevindingen te rijmen met hun overtuiging, dan vormt dat net een extra uitdaging voor het Kinderrechtencommissariaat om nog meer gedegen en onderbouwde argumenten aan te dragen.

Sensibilisering

Dat gebeurt al langer. Zo stond de voorbije weken het jeugddelinquentierecht nog centraal in de discussie in ons Vlaams Parlement. Het Kinderrechtencommissariaat heeft een belangrijke inbreng gehad in de decreetvorming daarrond, vooral wanneer het pleitte voor een duidelijke link tussen overtreding en sanctie.

Een kind van twaalf opsluiten lijkt inderdaad geen goed idee, een kind van twaalf dat de fout kant opgaat, moeten we daarentegen met gepaste maatregelen het inzicht en de kansen geven om de weg terug te vinden naar een waardevolle rol in de maatschappij.

Een moeilijke, zo niet de moeilijkste opdracht is daarbij de bewustmaking van jongeren voor hun sociale rol, hun inkapseling in een maatschappij, met de daarbij horende rechten en plichten. Hoe meer ze zich daar van bewust worden, des te maar zullen ze ook begrijpen hoe ze de ontplooiingskansen kunnen grijpen die onze maatschappij hen biedt.

Het nieuwe bezoekerscentrum, dat we vorig weekend geopend hebben, kan daartoe een fikse bijdrage leveren. Heel veel scholieren komen er op bezoek en ik ben ervan overtuigd dat zij buiten zullen gaan met een heel andere kijk op de politiek dan voorheen.

Met dat bezoekerscentrum zitten we op dezelfde lijn als jullie initiatief voor de Kinderrechtenprijs.

Op 27 oktober ontvingen jullie hier in het Vlaams parlement 25 organisaties die zich verdienstelijk maken rond kinderrechten. Eigenlijk sluit dat initiatief naadloos aan bij hetgeen we willen bereiken met de interactiviteit en de participatiedoelstellingen van ons bezoekerscentrum. Jongeren worden zich op die manier bewust van de actieve rol die ze kunnen spelen om een rol te spelen op politiek en maatschappelijk vlak.

Rekbaarheid

Met andere woorden: die jongeren zullen leren hoe rekbaar zij zelf zijn wanneer ze een weg trachten uit te stippelen in hun leven. Wie opportuniteiten wil grijpen, moet er zijn arm naar uitsteken.

De ene arm is al sterker en langer dan de andere. Wie zich hard inspant, maakt veel kans om ver te geraken.

Het is geen toeval dat ik het woord rekbaar gebruik, want het zit in de titel van uw jaarverslag. En ik heb met opzet het voorbeeld gegeven van jongeren, die wel kansen voor het grijpen hebben.

De rekbaarheid in de titel van uw jaarverslag slaat op iets helemaal anders, haast het tegenovergestelde van de positieve kijk op de jongeren, die ik net heb aangehaald.

Er zijn namelijk ook heel veel jongeren die in veel minder kansrijke omstandigheden moeten opgroeien.

Zij krijgen niet die kansen om hun armen uit te strekken naar het leven waarvan zij dromen, en die begrenzing manifesteert zich meestal al vanaf hun eerste levensdagen.

Nog al te veel kinderen in ons land worden geboren in armoede, en als direct gevolg daarvan in kansarmoede.

Welnu, als wij de gegoede jongeren vragen om hun maatschappelijk engagement na te streven, dan hoort daar ook hun morele plicht bij om hun minder kansrijke leeftijdsgenoten mee te trekken.

Anders blijven die gevangen in hun hokje van kansarmoede, zonder perspectief. Samengedrukt als het ware.

En hoe langer ze in dat hokje vastzitten, hoe minder snel ze leren om hun armen uit te strekken. Dat is hun vorm van kwetsbaarheid, want armen die nooit geoefend hebben om zich uit te strekken worden broos en knappen sneller af als men er dan toch eens hard aan trekt.

Het is dus cruciaal om kinderen vanaf prille leeftijd kansen te geven.

Ook aan kinderen die hier als nieuweling toekomen, moet zo snel mogelijk perspectief geboden worden.

Heruitvinden

Het is aan ons politici om daarvoor de voorwaarden te scheppen. En het is de taak van het Kinderrechtencommissariaat om onze politici te wijzen op pijnpunten en op succesvolle maatregelen in dat verband.

Net zoals het Kinderrechtencommissariaat ook zichzelf elk jaar weer in vraag moet stellen en een sterkte-zwakte-analyse op zichzelf moet toepassen.

Want wie een stem in het democratisch debat wil hebben, moet zichzelf steeds weer opnieuw uitvinden en zich aan de actualiteit aanpassen.

Het Kinderrechtencommissariaat doet dat al 20 jaar en dat resulteert elk jaar weer in een stevig jaarrapport.

Ik heb er het volste vertrouwen in dat dat ook volgend jaar weer zal gebeuren. En het zal dan aan mijn opvolger zijn om de oproep te herhalen, die ik jaarlijks richt tot onze volksvertegenwoordigers:

- * graaf u in in dit rapport,
- * zoek heel concrete beleidspunten die voor verbetering vatbaar zijn,
- * en tracht daar iets aan te verhelpen.

Zo valoriseert u het werk van ons Kinderrechtencommissariaat,
Zo vervult u uw taak als volksvertegenwoordiger op optimale wijze
en wat veruit het belangrijkste is zo geeft u de kinderen in onze maatschappij
extra kansen, met andere woorden : u helpt ze om zich te oefenen in
rekbaarheid en in het grijpen van opportuniteiten.

Ik dank u voor uw aandacht.

Jan Peumans
Voorzitter Vlaams Parlement
21 november 2018